

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

M. POIARES MADURO

της 16ης Δεκεμβρίου 2004¹

1. Η παρούσα υπόθεση είναι διτώς σημαντική. Αφενός, η προσφυγή που άσκησε το Βασίλειο της Ισπανίας κατά των προσκλήσεων υποβολής υποψηφιοτήτων για την πρόσληψη εκτάκτων υπαλλήλων στη Eurojust παρέχει εκ νέου την ευκαιρία στο Δικαστήριο να εξετάσει την έννοια και το περιεχόμενο του γλωσσικού καθεστώτος των θεσμικών και λοιπών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί επί του γλωσσικού καθεστώτος που ισχύει στις διαδικασίες καταχωρίσεως που κινούνται ενώπιον ενός οργανισμού της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ήτοι του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ)². Στην υπό κρίση περίπτωση πρέπει να αποφανθεί σχετικά με το γλωσσικό καθεστώς που εφαρμόζεται στις διαδικασίες προσλήψεως και στις εσωτερικές εργασίες ενός οργάνου της Ενώσεως, της Eurojust. Αφετέρου όμως, τέτοια απόφαση θα υπάρξει μόνον αν το Δικαστήριο δεχθεί το παραδεκτό μιας προσφυγής ακυρώσεως που άσκησε ένα κράτος μέλος κατά πράξεως εκδοθείσας από όργανο της Ενώσεως στο πλαίσιο των διατάξεων του τίτλου VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο καλείται συνεπώς να λάβει θέση τόσο επί των ενδίκων βοηθημάτων που μπορούν να ασκηθούν στο πλαίσιο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και επί των γλωσσικών απαιτή-

σεων που μπορούν να επιβληθούν στο πλαίσιο των θεσμικών και των λοιπών οργάνων της Ενώσεως.

I — Η υπόθεση και το πλαίσιό της

2. Πρέπει να υπάρξουν ορισμένες διευκρινίσεις σχετικά με τον εκδότη και το περιεχόμενο των προσβαλλομένων προσκλήσεων υποβολής υποψηφιοτήτων (στο εξής: προσβαλλόμενες πράξεις), προτού υπενθυμίστούν το αντικείμενο και οι λόγοι ακυρώσεως της προσφυγής αυτής.

A — Ο εκδότης των προσβαλλομένων πράξεων

3. Η Eurojust αποτελεί σημαντικό στοιχείο της αναπτύξεως της Ενώσεως ως χώρου

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η πορτογαλική.

2 — Απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2003, C-361/01 P, Kik κατά ΓΓΕΑ (Συλλογή 2003, σ. I-8283).

ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης³. Σύμφωνα με το άρθρο 29 ΕΕ, η δημιουργία της Eurojust αντιστοιχεί στην ανάγκη παροχής στους πολίτες της Ενώσεως υψηλού επιπέδου προστασίας, με τη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών.

4. Η Eurojust συστάθηκε ως οργανισμός της Ενώσεως, με νομική προσωπικότητα, με την απόφαση 2002/187/JAI του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002⁴ (στο εξής: απόφαση Eurojust). Το έργο της Eurojust είναι, στους τομείς που άπτονται των σοβαρών μορφών εγκλήματος, να προωθεί και να βελτιώνει τον συντονισμό των ερευνών και των ποινικών διώξεων στα διάφορα κράτη μέλη, να βελτιώνει τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών και να παρέχει στήριξη στις αρχές αυτές.

5. Η Eurojust διαθέτει προς τούτο μια πρωτότυπη διάρθρωση. Αφενός, σύμφωνα με το άρθρο 2 της αποφάσεως Eurojust, το όργανο αυτό απαρτίζεται από εθνικά μέλη αποσπώμενα από κάθε κράτος μέλος. Το σύνολο των εθνικών αυτών μελών συνιστά το συλλογικό όργανο. Το τελευταίο αυτό έχει την ευθύνη της οργανώσεως και της λειτουργίας της Eurojust. Διορίζει τον διοικητικό διευθυντή ο οποίος είναι υπεύθυνος

για την καθημερινή διαχείριση του οργάνου⁵. Αφετέρου, η Eurojust διαθέτει τη δική της διοικητική δομή. Από το άρθρο 25 του εσωτερικού κανονισμού της Eurojust⁶ προκύπτει ότι το προσωπικό του οργάνου προσλαμβάνεται από τον διοικητικό διευθυντή, μετά από αξιολόγηση και έγκριση των προς κατάληψη θέσεων από το συλλογικό όργανο. Με την παρούσα προσφυγή, τίθεται ακριβώς υπό κρίση οι προϋποθέσεις προσλήψεως του προσωπικού του οργάνου.

B — Το περιεχόμενο των προσβαλλομένων πράξεων

6. Στις 13 Φεβρουαρίου 2003, οκτώ προσκλήσεις υποβολής υποψηφιοτήτων για την κατάρτιση εφεδρικού πίνακα για προσλήψεις εκτάκτων υπαλλήλων στη Eurojust δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁷. Οι προσκλήσεις αυτές αφορούσαν κυρίως μια θέση υπευθύνου προστασίας των δεδομένων, μια θέση υπολόγου, μια θέση εμπειρογνώμονα πληροφορικής (υπεύθυνου Ιστού) για το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο, μια θέση νομικού, μια θέση βιβλιοθηκονόμου/αρχαιοθήτη, μια θέση υπεύθυνου Τύπου και μια θέση γραμματέως διοίκησης. Εκάστη των προσκλήσεων αυτών περιγράφει τη φύση των καθηκόντων, αναφέρει τα προσόντα που απαιτούνται από τους υποψηφίους και διευκρινίζει τις προϋποθέσεις προσλήψεως και επιλογής των υποψηφίων.

3 — Σύμφωνα με το άρθρο 2 ΕΕ, η Ένωση θέτει ως στόχους «να διατηρήσει και αναπτύξει την Ένωση ως χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο, τη μετανάστευση και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας».

4 — Απόφαση σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος (ΕΕ L 63, σ. 1).

5 — Άρθρο 28 της αποφάσεως Eurojust.

6 — ΕΕ 2002, C 286, σ. 1.

7 — ΕΕ 2003, C 34 Α, σ. 1 έως 19.

7. Όσον αφορά τα απαιτούμενα προσόντα, απαιτείται, μεταξύ άλλων, οι υποψήφιοι να έχουν ορισμένες γλωσσικές γνώσεις. Οι απαιτήσεις αυτές ποικίλλουν ανάλογα με τις θέσεις. Για τις θέσεις υπευθύνου προστασίας των δεδομένων και νομικού απαιτείται άριστη γνώση της γαλλικής και της αγγλικής· διευκρινίζεται επίσης ότι η ικανότητα χρήσης άλλων επισήμων γλωσσών των Κοινοτήτων συνιστά πλεονέκτημα. Οι υποψήφιοι για τη θέση του υπεύθυνου Τύπου πρέπει να έχουν ικανότητα επικοινωνίας τουλάχιστον στην αγγλική και γαλλική· και για αυτούς η γνώση άλλων επισήμων γλωσσών των Κοινοτήτων αποτελεί πλεονέκτημα. Για τη θέση γραμματέως διοίκησης, απαιτείται εμπεριστατωμένη γνώση της αγγλικής και της γαλλικής· επιπλέον, ικανοποιητική γνώση άλλων κοινοτικών γλωσσών αποτελεί πλεονέκτημα. Για τη θέση εμπειρογνώμονα πληροφορικής, είναι βασικό προσόν η καλή γνώση της αγγλικής, η δε ικανότητα επικοινωνίας τουλάχιστον σε δύο άλλες επίσημες γλώσσες των Κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της γαλλικής, αποτελεί πλεονέκτημα. Από τους υποψηφίους για τη θέση υπολόγου ζητείται να έχουν άριστη γνώση μιας από τις επίσημες γλώσσες των Κοινοτήτων και ικανοποιητική γνώση μιας άλλης γλώσσας των Κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της ικανοποιητικής γνώσης της αγγλικής. Μόνο η πρόσκληση που αφορά τη θέση του βιβλιοθηκονόμου/αρχαιοθέτη δεν αναφέρει καμία ιδιαίτερη απαίτηση όσον αφορά τις γλώσσες.

8. Οι προϋποθέσεις υποβολής των υποψηφιοτήτων παρουσιάζονται με τον ίδιο τρόπο σε όλες τις προσβαλλόμενες πράξεις.

Αφενός, το έντυπο αίτησης υποψηφιότητας πρέπει να συμπληρωθεί όχι μόνο στη γλώσσα της δημοσίευσης στην οποία ο υποψήφιος λαμβάνει γνώση της προσκλήσεως, αλλά και στα αγγλικά. Αφετέρου, ορισμένα έγγραφα που πρέπει να διαβιβαστούν, ήτοι η επιστολή εκδήλωσης ενδιαφέροντος και το βιογραφικό σημείωμα, πρέπει να συνταχθούν στα αγγλικά.

Γ — Αντικείμενο και λόγοι ακυρώσεως της προσφυγής

9. Το αντικείμενο της προσφυγής αυτής είναι διττό. Με την προσφυγή του, το Βασίλειο της Ισπανίας ζητεί από το Δικαστήριο να ακυρώσει, αφενός, το σημείο που αφορά τα έγγραφα που πρέπει να διαβιβαστούν στα αγγλικά σε καθεμία από τις προσβαλλόμενες πράξεις και, αφετέρου, τα σημεία που αφορούν τα σχετικά με γλωσσικές γνώσεις προσόντα στις προσβαλλόμενες πράξεις που τα περιέχουν. Το προσφεύγον, επικεντρώνοντας το αντικείμενο της προσφυγής στα γλωσσικά ζητήματα, βάλλει ταυτόχρονα κατά της διαδικασίας επιλογής και των κριτηρίων επιλογής.

10. Προς στήριξη της προσφυγής αυτής, προβάλλει τρεις λόγους ακυρώσεως. Πρώτον, ισχυρίζεται ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις εκδόθηκαν κατά παράβαση του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΛΠ)⁸. Οι πράξεις αυτές είναι αντίθετες προς το άρθρο 12, παράγραφος 2,

8 — Υπενθυμίζω ότι το καθεστώς αυτό σκοπό έχει να συμπληρώσει τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και να ρυθμίσει τις προϋποθέσεις προσλήψεως και εργασίας των εκτάκτων, των επικουρικών και των τοπικών υπαλλήλων, καθώς και των ειδικών συμβούλων που προσλαμβάνονται στις Κοινότητες.

στοιχείο ε', του ΚΛΠ, καθόσον απαιτούν, ανάλογα με την περίπτωση, πλέον της ικανοποιητικής γνώσης μιας γλώσσας πλην της μητρικής γλώσσας του υποψηφίου, γνώση της γαλλικής γλώσσας και, εν πάση περιπτώσει, απαραίτητη γνώση της αγγλικής γλώσσας. Δεύτερον, προβάλλει παράβαση του γλωσσικού καθεστώτος της Eurojust⁹, καθόσον το καθεστώς αυτό υποχρεώνει τη Eurojust να συμμορφωθεί προς το κοινοτικό γλωσσικό καθεστώς που επιβάλλει τη χρήση και τον σεβασμό όλων των επισήμων γλωσσών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων¹⁰. Τέλος, υποστηρίζει ότι υφίσταται παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας, που απορρέει από το άρθρο 12 ΕΚ, καθόσον οι απαιτήσεις και προϋποθέσεις που τίθενται στις προσβαλλόμενες πράξεις ευνοούν, χωρίς καμία δικαιολογία, τους υποψηφίους που έχουν μητρική γλώσσα τα αγγλικά ή τα γαλλικά.

12. Για να στηριχθεί η λύση του απαραδέκτου δύο ειδών ισχυρισμών θα μπορούσαν να προβληθούν. Το πρώτο είδος είναι γενικού περιεχομένου. Αντλείται από το ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις εκδόθηκαν εκτός του πλαισίου του κοινοτικού δικαίου και, επιπλέον, από ένα αυτοτελές όργανο το οποίο βρίσκεται εκτός του θεσμικού πλαισίου της Ενώσεως, όπως αυτό καθορίζεται στα άρθρα 7 ΕΚ και 5 ΕΕ. Εντεύθεν προκύπτει ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν υπόκεινται για τους δύο αυτούς λόγους στον δικαστικό κοινοτικό έλεγχο της νομιμότητας. Η άλλη σειρά ισχυρισμών αντλείται από το γράμμα των διατάξεων των συνθηκών. Ούτε το άρθρο 230 ΕΚ ούτε το άρθρο 35 ΕΕ δεν επιτρέπουν την άσκηση προσφυγής κατ' αυτού του είδους των πράξεων. Υπάρχει μόνο μια δυνατότητα άσκησης προσφυγής, και αυτή διατίθεται στους άτυχους υποψηφίους, σύμφωνα με το άρθρο 91 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που εφαρμόζεται κατ' αναλογία στους εκτάκτους υπαλλήλους σύμφωνα με το άρθρο 73 του ΚΛΠ.

II — Το παραδεκτό της προσφυγής

11. Η Eurojust αμφισβητεί το παραδεκτό της προσφυγής. Το ζήτημα αυτό όμως είναι λεπτό. Αξίζει κατά τη γνώμη μου προσεκτική εξέταση.

9 — Σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 1 της αποφάσεως Eurojust, «στις εργασίες της Eurojust εφαρμόζεται το επίσημο γλωσσικό καθεστώς της Ένωσης».

10 — Σύμφωνα με το άρθρο 1, του κανονισμού 1 του Συμβουλίου, της 15ης Απριλίου 1958, περί καθορισμού του γλωσσικού καθεστώτος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 14), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο άσκησης της παρούσας προσφυγής «Οι επίσημες γλώσσες και οι γλώσσες εργασίας των οργάνων της Κοινότητας είναι η αγγλική, η γαλλική, η γερμανική, η δανική, η ελληνική, η ισπανική, η ιταλική, η ολλανδική, η πορτογαλική, η σουηδική και η φινλανδική».

13. Δεν πρέπει να αγνοηθεί ότι οι ισχυρισμοί αυτοί έχουν ένα ορισμένο βάρος. Θα παρείχαν στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να υιοθετήσει μια απλή λύση. Θα αρκούσε στο Δικαστήριο να καταλήξει στο ότι καμία νομική βάση δεν επέτρεπε την εξέταση της προσφυγής αυτής. Μια τέτοια λύση παρουσιάζει ωστόσο το μεγάλο ελάττωμα να μη αντιστοιχεί καθόλου στις αρχές που κατηύθυναν ανέκαθεν τη νομολογία του Δικαστηρίου. Θα κατέληγε στο να στερήσει από ένα κράτος μέλος τη δυνατότητα να προσβάλει μια πράξη που μπορεί να θίξει μια θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ενώσεως. Είναι όμως σημαντικό κατά τη γνώμη μου να αποφαινεται το Δικαστήριο επί των ζητημάτων που

άπτονται του ορισμού του θεμελιώδους νομικού πλαισίου της Ενώσεως. Στην παρούσα υπόθεση αναφέρονται τέτοια ζητήματα. Συναφώς, αν τα ζητήματα αυτά αξίζουν να ληφθούν υπόψη, κανένας από τους ισχυρισμούς που προβλήθηκαν προς στήριξη μιας λύσεως περί απαραδέκτου δεν μου φαίνεται καθοριστικός. Η λύση περί παραδεκτού μπορεί, τέλος, να στηριχθεί σε εξαιρετικά επιχειρήματα.

14. Η λύση του παραδεκτού δεν μπορεί μάλλον να στηριχθεί, όπως διατείνεται η προσφεύγουσα, στο άρθρο 230 ΕΚ. Οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν αποτελούν κοινοτικές πράξεις. Στηρίζονται στις διατάξεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση που επιτρέπουν τη σύσταση, την οργάνωση και τη λειτουργία της Eurojust. Επομένως, το παραδεκτό της προσφυγής πρέπει να στηριχθεί στο πλαίσιο των διατάξεων αυτών. Στο πλαίσιο όμως των διατάξεων για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, το άρθρο 35 ΕΕ ορίζει ότι «το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να ελέγχει τη νομιμότητα των αποφάσεων-πλαίσιο και των αποφάσεων σε προσφυγές που ασκούνται από το κράτος μέλος ή από την Επιτροπή λόγω αναρμοδιότητας, παραβάσεως ουσιαστών τύπου, παραβάσεως της παρούσας συνθήκης ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας».

15. Η έμπνευση της διατυπώσεως αυτής βρίσκεται σαφώς στις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ που αφορούν την προσφυγή ακυρώσεως¹¹. Υπενθυμίζω όμως ότι, στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι

η Ευρωπαϊκή Κοινότητα συνιστά «Κοινότητα δικαίου υπό την έννοια ότι ούτε τα κράτη μέλη της ούτε τα θεσμικά της όργανα διαφεύγουν τον έλεγχο της συμφωνίας των πράξεών τους προς τον βασικό καταστατικό χάρτη που αποτελεί η Συνθήκη»¹². Το Δικαστήριο συμπέρανε ότι, μολονότι το άρθρο 230 ΕΚ παραθέτει μόνο περιορισμένο αριθμό πράξεων δεκτικών προσφυγής, «το σύστημα της Συνθήκης συνίσταται στη δυνατότητα ασκήσεως ευθείας προσφυγής κατά οιοδήποτε μέτρου που λαμβάνουν τα θεσμικά όργανα και συνεπάγεται έννομο αποτέλεσμα»¹³. Σε μια τέτοια Κοινότητα, συγκεκριμένα, η αρχή του αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου των αρχών που ενεργούν βάσει των διατάξεων της Συνθήκης αποτελεί την έκφραση μιας γενικής αρχής που εγγυάται την τήρηση του δικαίου¹⁴.

16. Μια τέτοια αρχή αξίζει συνεπώς να αναγνωριστεί ευρέως. Αφενός, δεν μπορεί να περιορίζεται στο θεσμικό πλαίσιο του άρθρου 7 ΕΚ. Το Δικαστήριο κρίνει παγίως, συγκεκριμένα, ότι οι κοινοτικοί οργανισμοί, στους οποίους παρέχει νομική προσωπικότητα η Συνθήκη ΕΚ, υπόκεινται επίσης στον έλεγχό του¹⁵. Κάθε άλλη λύση θα ήταν αντίθετη προς την αρχή ότι κάθε βλαπτική κοινοτική απόφαση, όποιος και αν είναι ο εκδότης της, πρέπει να μπορεί να αποτελεί

11 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, Gautier, M., *L'influence du modèle communautaire sur la coopération en matière de justice et d'affaires intérieures*, Bruylant, Βρυξέλλες, 2003, σ. 564.

12 — Απόφαση της 23ης Απριλίου 1986, 294/83, *Les Verts* κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1986, σ. 1339, σκέψη 23).

13 — Σκέψη 24 της αποφάσεως *Les Verts* κατά Κοινοβουλίου, η οποία παρατέθηκε στην υποσημείωση 12.

14 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Ιουλίου 1998, T-111/96, *IT Promedia* κατά Επιτροπής, (Συλλογή 1998, σ. II-2937, σκέψη 60), καθώς και απόφαση της 15ης Μαΐου 1986, 22/84, *Johnston*, Συλλογή 1986, σ. 1651, σκέψη 18).

15 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2003, C-15/00, *SGEEM* και *Eurog* κατά ΕΤΕ (Συλλογή 1992, σ. I-6211, σκέψεις 15 και 16). Επιπλέον, είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι η Επιτροπή θεωρεί, σε μια ανακοίνωση σχετική με τη στελέχωση των ρυθμιστικών ευρωπαϊκών οργανισμών, ότι οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί πρέπει να τηρούν τις αρχές του θεσμικού συστήματος στο οποίο εντάσσονται και ιδίως τη γενική αρχή της νομιμότητας (COM 2002/718 τελικό).

αντικείμενο αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου¹⁶.

17. Αφετέρου, θεωρώ ότι τίποτα δεν εμποδίζει, επί του παρόντος, το να επεκταθούν το καθεστώς της κοινότητας δικαίου και οι εγγυήσεις που απορρέουν από αυτό στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο του άρθρου 220 ΕΚ, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η αποστολή του του επιβάλλει να εγγυάται την τήρηση του δικαίου με βάση τα κριτήρια της Κοινότητας δικαίου¹⁷. Σύμφωνα με το άρθρο 46 ΕΕ, οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ περί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου και της ασκήσεως της αρμοδιότητας αυτής εφαρμόζονται στις διατάξεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση που αφορούν την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις¹⁸. Εναπόκειται συνεπώς στο Δικαστήριο να διασφαλίζει, στο πλαίσιο αυτό, την τήρηση της νομιμότητας με βάση τα ίδια κριτήρια. Αυτή είναι η λογική προέκταση μιας Ένωσης στηριζόμενης στο κράτος δικαίου, όπως προκύπτει από το άρθρο 6 ΕΕ¹⁹. Σε μια Ένωση δικαίου, είναι ουσιώδες το να μπορούν οι πράξεις των θεσμικών οργάνων και των λοιπών οργάνων της Ένωσης να υπόκεινται στον έλεγχο ενός δικαστηρίου της Ένωσης, εφόσον προορίζονται να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι των τρίτων²⁰.

18. Τούτο συμβαίνει στην περίπτωση των προσβαλλομένων πράξεων²¹.

19. Ωστόσο, δεν μπορούν να αγνοηθούν οι προϋποθέσεις ασκήσεως της προσφυγής ακυρώσεως που προβλέπει η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ναι μεν οι αρχές της νομιμότητας και του αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου, που καθιερώνονται στο κοινοτικό πλαίσιο, ισχύουν επίσης στο πλαίσιο μιας Ένωσης δικαίου, πλην όμως δεν έπεται από αυτό ότι τα καθεστώτα και οι διαδικασίες του ελέγχου της νομιμότητας είναι πανομοιότυπα. Συγκεκριμένα, η Κοινότητα και η Ένωση επιδιώκουν, εν μέρει, διαφορετικούς σκοπούς και υπόκεινται σε διαφορετικές προϋποθέσεις. Στο βαθμό που η προσφυγή στηρίζεται στο άρθρο 35 ΕΕ, δύο ειδικές προϋποθέσεις πρέπει να ληφθούν υπόψη.

20. Η πρώτη αφορά τη φύση των προσβαλλομένων πράξεων. Το άρθρο 35 ΕΕ φαίνεται να περιορίζει τις προσφυγές στις αποφάσεις και στις αποφάσεις-πλαίσιο που εκδίδει το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 34 ΕΕ. Δεν αμφισβητείται συγκεκριμένα ότι, έναντι των πράξεων της Eurojust, κανένας έλεγχος νομιμότητας δεν έχει ρητώς προβλεφθεί από τα ισχύοντα νομοθετήματα. Ο λόγος είναι μάλλον ότι η Eurojust δεν έχει νομοπαραγωγικά καθήκοντα ούτε αποφασιστική

16 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1998, T-148/97, Keeling κατά ΓΕΕΑ (Συλλογή 1998, σ. II-2217, σκέψη 33).

17 — Βλ., ως πλέον πρόσφατη, την απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-496/99B, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta (Συλλογή 2004, σ. I-3801, σκέψη 63).

18 — Απόφαση της 12ης Μαΐου 1998, C-170/96, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1998, σ. I-2763, σκέψη 15).

19 — Βλ. Rideau, J., «L'incertaine montée vers l'Union de droit», *De la Communauté de droit à l'Union de droit. Continuités et avatars européens*, L.G.D.J., Παρίσι, 2000, σ. 1.

20 — Σημειώνω, συναφώς, ότι το κείμενο της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 29 Οκτωβρίου 2004 από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών, προβλέπει, στο άρθρο του III-365, ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης «ελέγχει επίσης τη νομιμότητα των πράξεων των λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης που προορίζονται να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων» (CIG 87/2/04).

21 — Το σημείο αυτό δεν αμφισβητείται στις υποθέσεις στις οποίες ο κοινοτικός δικαστής κρίνει τη νομιμότητα παρόμοιων πράξεων στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚ: βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Ιουλίου 1996, T-146/95, Bernardi κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 1996, σ. II-769)· διάταξη του Πρωτοδικείου της 30ής Μαρτίου 2000, T-33/99, Méndez Pinedo κατά ΕΚΤ (Συλλογή 2000, σ. I-A-63 και σ. II-273), και απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1989, 225/87, Belardinelli κ.λπ. κατά Δικαστηρίου (Συλλογή 1989, σ. 2553, σκέψεις 13 και 14).

εξουσία²². Πρόκειται για όργανο που έχει ουσιαστικά επιχειρησιακά καθήκοντα. Η απόφαση Eurojust προβλέπει έτσι μόνο ένα καθεστώς ευθύνης²³ και ένα σύστημα ειδικών προσφυγών στο πλαίσιο του δικαιώματος προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα²⁴. Το ότι ένα τέτοιο κενό δεν μπορεί, ωστόσο, να αποτελεί απαγορευτικό εμπόδιο για την άσκηση της προσφυγής, απορρέει σαφώς από την προπαρατεθείσα απόφαση *Les Verts* κατά Κοινοβουλίου. Όπως το Δικαστήριο δέχθηκε, με την απόφαση αυτή, μια προσφυγή κατά ενός θεσμικού οργάνου του οποίου η κανονιστική λειτουργία κατέστη ουσιώδης σταδιακά²⁵, έτσι πρέπει να γίνεται δεκτή και η προσφυγή κατά οργάνου στον βαθμό που έχει κανονιστική λειτουργία, έστω και αν η λειτουργία αυτή παραμένει εξαιρετική. Το ότι οι πράξεις της Eurojust δεν περιλαμβάνονται ρητώς στο άρθρο 35 ΕΕ οφείλονται επίσης στο ότι προέρχονται από όργανο το οποίο δημιουργήθηκε μετά την κατάρτιση της αρχικής μορφής της διατάξεως αυτής. Δεν μπορεί να συναχθεί από την παράλειψη αυτή ότι οι πράξεις αυτές τυγχάνουν ασυλίας.

21. Το Δικαστήριο έχει ήδη δεχθεί, το πλαίσιο του συστήματος της Συνθήκης ΕΚ,

ότι μια προσφυγή ακυρώσεως μπορεί να στραφεί κατά όλων των πράξεων που παράγουν έννομα αποτελέσματα, οποιαδήποτε και αν είναι η φύση τους, η μορφή τους ή ο εκδότης τους²⁶. Η νομολογία αυτή επιβάλλεται προφανώς και στο πλαίσιο της Ενώσεως. Το άρθρο 35 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει σε ορισμένους προσφεύγοντες τη δυνατότητα να ζητήσουν την ακύρωση όλων των μέτρων που εκδίδονται στο πλαίσιο του τίτλου VI, και τα οποία έχουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων. Κατά τη γνώμη μου «η ίδια η έννοια της νομιμότητας», όπως πρέπει να επικρατήσει στο σύστημα μιας Ένωσης δικαίου, επιβάλλει τη λύση αυτή²⁷.

22. Η δεύτερη προϋπόθεση αφορά την ιδιότητα του προσφεύγοντος. Σύμφωνα με το άρθρο 35 ΕΕ, μόνο τα κράτη μέλη και η Επιτροπή δικαιούνται να ασκήσουν προσφυγή. Εκ πρώτης όψεως, η προϋπόθεση αυτή δεν φαίνεται να δημιουργεί εν προκειμένω δυσχέρειες. Κατ' αρχήν, οι προσφεύγοντες τους οποίους προβλέπει το άρθρο 35 ΕΕ δεν υποχρεούνται να αποδείξουν κάποιο έννομο συμφέρον. Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚ, ένα κράτος μέλος δεν χρειάζεται να αποδείξει ότι μια πράξη την οποία προσβάλλει παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι αυτού προκειμένου η προσφυγή του να είναι παραδεκτή²⁸. Δεδομένου ότι είναι παρόμοιες οι διατάξεις περί της προσφυγής ακυρώσεως που περιέχονται στις Συνθήκες

22 — Το περιορισμένο αυτό ένδικο καθεστώς είναι κοινό και σε άλλους οργανισμούς της Ένωσης· βλ., επί του σημείου αυτού, τη μελέτη του J. Molinier, «Le régime contentieux des Agences de l'Union européenne», *Les Agences de l'Union européenne. Recherche sur les organismes communautaires décentralisés*, Presses de l'Université des sciences sociales, Τουλούζη, 2002, σ. 113.

23 — Άρθρο 24 της αποφάσεως Eurojust.

24 — Άρθρο 19 της αποφάσεως Eurojust. Συναφώς, το προσήμιο της αποφάσεως Eurojust διευκρινίζει ότι οι αρμοδιότητες του κοινού εποπτικού οργάνου, που είναι επιφορτισμένο με τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της Eurojust, ασκούνται χωρίς να «βήγουν τις αρμοδιότητες των εθνικών δικαστηρίων και τις προσφυγές που μπορούν να ασκηθούν ενώπιον αυτών».

25 — Στην απόφαση αυτή, που παρατέθηκε στην υποσημείωση 12, το Δικαστήριο διευκρινίζει συγκεκριμένα ότι «το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν περιλαμβάνεται ρητά μεταξύ των θεσμικών οργάνων, οι πράξεις των οποίων υπόκεινται σε προσφυγή, για τον λόγο ότι στην αρχική της διατύπωση η Συνθήκη ΕΟΚ δεν τον αναγνώριζε παρά μόνον εξουσίες συμβουλευτικού χαρακτήρα και πολιτικού ελέγχου και όχι εξουσία θεσπίσεως πράξεων συνεπαγομένων έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων» (σκέψη 24).

26 — Αποφάσεις της 31ης Μαρτίου 1971, 22/70, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 729)· της 11ης Νοεμβρίου 1981, 60/81, IBM κατά Επιτροπής (Συλλογή 1981, σ. 2639, σκέψη 9), και της 23ης Απριλίου 1986, *Les Verts* κατά Κοινοβουλίου, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 12, σκέψη 24.

27 — Βλ., κατ' αναλογία, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mancini στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 12 απόφαση *Les Verts* κατά Κοινοβουλίου, σημείο 7.

28 — Βλ., υπ' την έννοια αυτή, διάταξη της 27ης Νοεμβρίου 2001, C-208/99, Πορτογαλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. I-9183, σκέψη 23).

ΕΚ και ΕΕ, μια τέτοια νομολογία μπορεί να εφαρμοστεί στο πλαίσιο του άρθρου 35 ΕΕ.

23. Ωστόσο πρέπει να ληφθεί υπόψη μια αντίρρηση που προβλήθηκε από τη Eurojust στην υπό κρίση περίπτωση. Στον βαθμό που μπορεί να ασκηθεί κανονικά προσφυγή βάσει των άρθρων 90 και 91 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων κατά των προσβαλλομένων πράξεων, κάθε προσπάθεια που καταβάλλεται να για να γίνει δεκτή η παρούσα προσφυγή είναι άσκοπη. Η αντίρρηση αυτή δεν λαμβάνει ωστόσο υπόψη το συμφέρον που έχουν τα κράτη μέλη για το είδος αυτό της προσφυγής. Δεν αμφισβητείται ότι οι προσφυγές που στηρίζονται στις διατάξεις του ΚΥΚ έχουν ειδικό χαρακτήρα, καθόσον αφορούν αποκλειστικά τον δεσμό που ενώνει τον προσφεύγοντα με ένα θεσμικό όργανο²⁹. Η υπεράσπιση όμως συμφερόντων που απορρέουν από τον ειδικό αυτό δεσμό δεν μπορεί να θεωρηθεί ως η μόνη δυνατότητα προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου. Πρέπει να επιτρέπεται σε ένα κράτος μέλος, που δεν έχει συμφέρον σχετικό με το δεσμό αυτό, να επικαλείται προς στήριξη της προσφυγής ακυρώσεως την παράβαση των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης³⁰.

24. Δύο λόγοι στηρίζουν, εν προκειμένω, μια τέτοια λύση. Υπενθυμίζω, αφενός, ότι το σύστημα της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει στα κράτη μέλη ένα πολύ

προνομιακό νομικό καθεστώς³¹. Δεν θα ήταν συνεπώς λογικά συνεπές το να επιτραπεί η άσκηση προσφυγής στους ιδιώτες χωρίς να παρασχεθεί και στα κράτη μέλη το δικαίωμα προσβάσεως στον δικαστή. Παρατηρώ, αφετέρου, ότι η παρούσα προσφυγή θέτει υπό κρίση μια ουσιώδη απαίτηση του δικαίου της Ένωσης την οποία οφείλουν κατ' αρχάς τα κράτη μέλη να προστατεύουν. Συγκεκριμένα, από το άρθρο 290 ΕΚ προκύπτει, μέσω της παραπομπής που το άρθρο 41 ΕΕ κάνει στο άρθρο αυτό, ότι τα θεσμικά όργανα της Ένωσης ασκούν τις αρμοδιότητές τους με σεβασμό στη γλωσσική πολυμορφία. Ο σεβασμός της γλωσσικής πολυμορφίας αποτελεί όμως μια από τις βασικές πτυχές της προστασίας που παρέχεται στην εθνική ταυτότητα των κρατών μελών, όπως προκύπτει από τα άρθρα 6, παράγραφος 3, ΕΕ και 149 ΕΚ³². Υπό τις συνθήκες αυτές, η δυνατότητα που παρέχεται στους υποψηφίους να υπερασπίζονται τα ιδιαίτερα συμφέροντά τους δεν μπορεί να αντιταχθεί στο θεμελιώδες συμφέρον που συνδέεται με την υπεράσπιση ενός κανόνα όπως είναι αυτός της γλωσσικής πολυμορφίας στην Ένωση³³. Το συμφέρον των κρατών δεν απορροφάται από τα συμφέροντα των ιδιωτών· τα έννομα αυτά συμφέροντα συνυπάρχουν.

25. Θεωρώ, κατά συνέπεια, ότι πρέπει να κριθεί παραδεκτή η παρούσα προσφυγή.

29 — Σχετικά με τον ειδικό χαρακτήρα του δεσμού αυτού και των σχετικών ενδίκων βοηθημάτων, βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 1975, 9/75, Meyer-Burckhardt (Συλλογή τόμος 1975, σ. 363).

30 — Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 20ής Μαρτίου 1985, 41/83, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1985, σ. 873, σκέψη 30).

31 — Το καθεστώς αυτό καταδεικνύεται τόσο από τον εξαιρετικό ρόλο που αναγνωρίζεται στα κράτη μέλη κατά την πρωτοβουλία των πράξεων που εκδίδονται στο πλαίσιο του τίτλου VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (άρθρο 34, παράγραφος 2, ΕΕ) όσο και από τη δυνατότητα που τους παρέχεται να ασκούν προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου προκειμένου να ελεγχθούν οι πράξεις που προορίζονται να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων (άρθρο 35, παράγραφος 6, ΕΕ).

32 — Σύμφωνα με το άρθρο 6 ΕΕ «η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της». Το άρθρο 149 ΕΚ, που θεσπίστηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, υπενθυμίζει τον σεβασμό της Κοινότητας για την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία των κρατών μελών.

33 — Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 22ας Μαΐου 1990, C-70/88, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1990, σ. I-2041, σκέψη 26).

III — Η εκτίμηση των λόγων ακυρώσεως

26. Το προσφεύγον επικαλείται κανόνες δικαίου, το λυσιτελές των οποίων για τη λύση της διαφοράς αμφισβητήθηκε από τη Eurojust. Προτού συζητήσω τη νομιμότητα των προσβαλλομένων πράξεων, πρέπει να εξετάσω το προκαταρκτικό ζήτημα της δυνατότητας εφαρμογής των διατάξεων των οποίων γίνεται επίκληση.

A — Καθορισμός του εφαρμοστέου δικαίου

27. Το προσφεύγον επικαλείται εν προκειμένω δύο νομοθετήματα, αφορώντα το ΚΛΠ και το γλωσσικό καθεστώς της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και μια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου, την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που διαλαμβάνεται στο άρθρο 12 ΕΚ.

28. Η δυνατότητα εφαρμογής του ΚΛΠ είναι αναμφίβολη. Εξάλλου δεν αμφισβητείται. Σύμφωνα με το άρθρο 30, παράγραφος 1, της αποφάσεως Eurojust, «το προσωπικό της Eurojust υπόκειται, ιδίως όσον αφορά την πρόσληψη και το καθεστώς του, στους κανονισμούς και τις ρυθμίσεις που εφαρμόζονται στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων». Εντεύθεν προκύπτει κυρίως ότι η πρόσληψη εκτάκτων υπαλλήλων στη Eurojust υπόκειται στις προϋποθέσεις προσλήψεως που προβλέπει το άρθρο 12 του ΚΛΠ. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή «η πρόσληψη των εκτάκτων υπαλλήλων πρέπει να αποβλέπει στην εξασφάλιση για το όργανο της συνεργασίας προσώπων που έχουν τα πιο υψηλά προσόντα ικανότητας, αποδόσεως και ακεραιότητας και επιλέγονται με την ευρύτερη

δυνατή γεωγραφική βάση μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών των Κοινοτήτων». Η διάταξη αυτή προβλέπει επίσης ότι «κανείς δεν δύναται να προσληφθεί ως έκτακτος υπάλληλος αν δεν αποδεικνύει ότι διαθέτει σε βάθος γνώση μιας από τις γλώσσες των Κοινοτήτων και ικανοποιητική γνώση άλλης γλώσσας των Κοινοτήτων στο μέτρο που είναι αναγκαίο για τα καθήκοντα που καλείται να ασκήσει».

29. Αντιθέτως, υπάρχει διαφωνία όσον αφορά την εφαρμογή του γλωσσικού καθεστώτος της Κοινότητας. Για να αντιταχθεί στην εφαρμογή αυτή, η Eurojust προβάλλει δύο δικαιολογίες, οι οποίες στηρίζονται στον ίδιο λόγο: μια υποτιθέμενη διαφορά διατυπώσεως μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων του άρθρου 31 της αποφάσεως Eurojust. Πρώτον, δεδομένου ότι όλες οι γλωσσικές αποδόσεις της διατάξεως αυτής, εξαιρουμένης της ισπανικής, αναφέρονται στο «επίσημο γλωσσικό καθεστώς της Ένωσης» και όχι στο «γλωσσικό καθεστώς των θεσμικών οργάνων της Κοινότητας», πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ο κανονισμός 1 δεν εφαρμόζεται στο όργανο αυτό. Σύμφωνα με τη θέση αυτή, το γλωσσικό καθεστώς της Ένωσης είναι διαφορετικό από εκείνο των Κοινοτήτων και πρέπει πρώτα τα θεσμικά όργανα της Ένωσης να υιοθετήσουν τις συγκεκριμένες διατάξεις επί του σημείου αυτού. Δεύτερον, ακόμα και αν υποτεθεί ότι το γλωσσικό καθεστώς της Κοινότητας κρίνεται εφαρμοστέο, η Eurojust το αποκλείει αυτό για ένα τμήμα της σφαίρας δραστηριοτήτων της. Το γεγονός ότι το άρθρο 31 της αποφάσεως Eurojust διευκρινίζει, σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις πλην της ισπανικής, ότι το καθεστώς αυτό

εφαρμόζεται στις «εργασίες» ή στις «διαδικασίες» της Eurojust σημαίνει ότι οι εσωτερικές επικοινωνίες στο όργανο αυτό εξαιρούνται από την εφαρμογή του εν λόγω καθεστώτος.

30. Καμία από τις δύο αυτές δικαιολογίες δεν αντέχει στην ανάλυση. Πρώτον, η δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού 1 προκύπτει σαφώς από σειρά παραπομπών στα σχετικά κείμενα. Συγκεκριμένα, το γλωσσικό καθεστώς της Ένωσης, για τις ενέργειες στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα, προβλέπεται στο άρθρο 41 ΕΕ. Το άρθρο αυτό προβλέπει ρητώς ότι εφαρμόζεται στις διατάξεις της Ένωσης για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις το άρθρο 290 ΕΚ. Το άρθρο όμως αυτό παραπέμπει τον καθορισμό του γλωσσικού καθεστώτος των οργάνων της Κοινότητας σε ένα κανονισμό του Συμβουλίου, ο οποίος εκδόθηκε υπό τη μορφή του κανονισμού 1³⁴. Είναι εξάλλου αξιοσημείωτο ότι η τελευταία τροποποιημένη μορφή του κανονισμού αναφέρεται ρητώς στις γλώσσες «των οργάνων της Ένωσης». Επομένως, αυτό είναι το καθεστώς το οποίο το άρθρο 31 της απόφασης Eurojust επεκτείνει στη Eurojust ως όργανο που ενεργεί στο πλαίσιο των διατάξεων της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

31. Δεύτερον, ο αποκλεισμός του καθεστώτος αυτού για ένα τμήμα της λειτουργίας της Eurojust ομοίως δεν δικαιολογείται. Ο

αποκλεισμός αυτός στηρίζεται σε μια διάκριση μεταξύ επιχειρησιακών λειτουργιών και αμιγώς διοικητικών λειτουργιών η οποία είναι κατά νόμον αβάσιμη. Από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει, συγκεκριμένα, ότι οι διοικητικές λειτουργίες αποκλείονται από την έννοια των «γλωσσών εργασίας» όπως αυτή διαλαμβάνεται στον κανονισμό 1. Αντιθέτως, είναι πολύ πιο εύλογο ότι η έννοια αυτή καλύπτει αδιακρίτως τις εξωτερικές ανταλλαγές και τις εσωτερικές εργασίες των οργάνων. Εξάλλου, το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να χρησιμοποιήσει την έννοια αυτή με αυτό ακριβώς το νόημα³⁵. Το πεδίο εφαρμογής του γλωσσικού καθεστώτος περιλαμβάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων των θεσμικών και των λοιπών οργάνων της Ένωσης, είτε αυτές αφορούν τις εξωτερικές σχέσεις είτε αφορούν την εσωτερική λειτουργία τους. Τούτο ωστόσο δεν σημαίνει ότι πρέπει να απορριφθεί κάθε διάκριση μεταξύ εξωτερικών και εσωτερικών επικοινωνιών. Η διάκριση αυτή όμως δεν μπορεί να είναι λυσιτελής παρά μόνο στο επίπεδο των τρόπων εφαρμογής του γλωσσικού καθεστώτος³⁶.

32. Απομένει να κριθεί η δυνατότητα εφαρμογής της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας. Η Eurojust αμφισβητεί την εφαρμογή αυτή, με το αιτιολογικό ότι η αρχή αυτή που προκύπτει από το άρθρο 12 ΕΚ δεν εφαρμόζεται εκτός του κοινοτικού πλαισίου. Η αμφισβήτηση αυτή δεν φαίνεται βάσιμη. Δεν αμφισβητείται συγκεκριμένα ότι το άρθρο 12 ΕΚ καθιερώνει μια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου³⁷, ως «ειδική έκφραση της γενικής

34 — Σημειώνω ότι το αυτό ισχύει στο πλαίσιο του τίτλου V της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, που αφορά τις διατάξεις σχετικά με μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, σύμφωνα με το άρθρο 28 ΕΕ.

35 — Βλ., έτσι απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 1981, 280/80, Bakke-d'Aloja κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1981, σ. 2887, σκέψη 13).

36 — Βλ. σημείο 46 των παρούσων προτάσεων.

37 — Απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-411/98, Ferlini (Συλλογή 2000, σ. I-8081, σκέψη 39).

αρχής της ισότητας»³⁸. Οι αρχές αυτές αποτελούν «θεμελιώδεις αρχές» της κοινοτικής έννομης τάξης³⁹. Ως τέτοιες, αποτελούν τμήμα του θεμελιώδους κεκτημένου της Κοινότητας⁴⁰. Σύμφωνα με το άρθρο 2 ΕΕ, η Ένωση θέτει ως στόχο «να διατηρήσει στο ακέραιο το κοινοτικό κεκτημένο και να το αναπτύξει». Επιπλέον, η κατηγορία στην οποία ανήκουν οι αρχές αυτές δεν είναι απολύτως άγνωστη στο πλαίσιο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση καθόσον, σύμφωνα με το άρθρο της 6, «η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα [...] ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου»⁴¹. Επομένως, κατά τη γνώμη μου, η θεμελιώδης αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων και η ειδική έκφρασή της η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας μπορούν πράγματι να εφαρμοστούν στον τομέα εφαρμογής της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επομένως, πρέπει να κριθεί ότι μπορούν να αντιταχθούν στα θεσμικά και στα λοιπά όργανα που ενεργούν στο πλαίσιο αυτό⁴².

33. Το συμπέρασμα αυτό που στηρίζεται στην προστασία του κοινοτικού κεκτημένου ανταποκρίνεται επίσης σε μια ανάγκη λογικής συνοχής⁴³. Η δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στηρίζεται τόσο στις διατάξεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και σε εκείνες της Συνθήκης ΕΚ. Είναι σημαντικό να υπόκεινται στις ίδιες προδιαγραφές οι δράσεις που πραγματοποιούν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης στο πλαίσιο αυτό, όποια και αν είναι η βάση τους. Υπό την έννοια αυτή, το άρθρο 3 ΕΕ προβλέπει ρητώς ότι «η Ένωση διαθέτει ενιαίο θεσμικό πλαίσιο που εξασφαλίζει τη συνέπεια και τη συνέχεια των δράσεων που αναλαμβάνονται για την επίτευξη των στόχων της, ενώ παράλληλα τηρείται και αναπτύσσεται το κοινοτικό κεκτημένο».

34. Θα ήθελα τέλος να προσθέσω, όσον αφορά το εφαρμοστέο δίκαιο, μια τελευταία παρατήρηση. Κατά τη γνώμη μου, το ζήτημα των γλωσσικών απαιτήσεων δεν εμπίπτει μόνο στον κανονιστικό τομέα ή στον τομέα των ειδικών διατάξεων της Συνθήκης. Το ζήτημα αυτό πρέπει να συνδεθεί με δικαιώματα, με μια αρχή και ένα θεμελιώδη σκοπό της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴⁴. Πρέπει να υπομνηστεί συναφώς ότι ο σεβασμός και η προαγωγή της γλωσσικής πολυμορφίας δεν είναι ασύμβατες προς τον σκοπό της κοινής αγοράς. Αντιθέτως, στην προοπτική μιας Κοινότητας στηριζόμενης στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, «η προστασία των δικαιωμάτων και διευκολύνσεων των

38 — Απόφαση της 19ης Μαρτίου 2002, C-224/00, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2002, σ. I-2965, σκέψη 14).

39 — Σχετικά με την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας ως «θεμελιώδη κανόνα» της Κοινότητας, βλ., ως πλέον πρόσφατη, απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2004, C-465/01, Επιτροπή κατά Αυστρίας (Συλλογή 2004, σ. I-8291, σκέψη 25). Σχετικά με την αρχή της ίσης μεταχείρισης ως «θεμελιώδη αρχή» του κοινοτικού δικαίου, βλ. απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2002, C-55/00, Goltardo (Συλλογή 2002, σ. I-413, σκέψη 34).

40 — Συνιστούν «θεμελιώδεις διατάξεις της κοινοτικής έννομης τάξης» που το Δικαστήριο οφείλει να προστατεύει (βλ., υπό την έννοια αυτή, γνωμοδότηση 1/91, της 14ης Δεκεμβρίου 1991, Συλλογή 1991, σ. I-6079, σημείο 41). Βλ. επίσης Pescatore, P., «Aspects judiciaires de l'acquis communautaire», *Revue trimestrielle de droit européen*, 1981, σ. 617.

41 — Είναι συναφώς αξιοσημείωτο ότι ο χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθιερώνει, στο άρθρο του 21, τον κανόνα της απαγορεύσεως των διακρίσεων ως θεμελιώδες δικαίωμα που μπορεί να αντιταχθεί στα θεσμικά όργανα της Ένωσης (ΕΕ 2000, C 364, σ. 1).

42 — Βλ., κατ' αναλογία, τη νομολογία στον τομέα του δικαιώματος προσβάσεως στα έγγραφα που κατέχουν τα όργανα της Ένωσης: απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Οκτωβρίου 1995, T-194/94, Carvel και Guardian Newspapers κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1995, σ. II-2765), και απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2001, C-353/99 P, Συμβούλιο κατά Hautala (Συλλογή 2001, σ. I-9565).

43 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, Timmermans, C., «The Constitutionalization of the European Union», *Yearbook of European Law*, 2002, τόμ. 21, σ. 1.

44 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, Nic Shuibhne, N., «Commentaire de l'arrêt Kik/OHMI (C-361/01 P)», *Common Market Law Review*, 2004, σ. 1093.

ιδιωτών στον γλωσσικό τομέα αποκτά ιδιαίτερη σημασία»⁴⁵. Δεν αμφισβητείται ότι η ευχέρεια ενός υπηκόου της Ένωσης να χρησιμοποιεί τη γλώσσα του μπορεί να του διευκολύνει την άσκηση της ελευθερίας κυκλοφορίας και την ενσωμάτωση στην κοινωνία του κράτους υποδοχής⁴⁶. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο αποφασίζει να είναι αντίθετο σε κάθε μορφή έμμεσης δυσμενούς διάκρισης στηριζόμενης σε γλωσσικές γνώσεις⁴⁷.

35. Σε μια Ένωση που πρέπει να αποτελεί χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, αποσκοπούσα στην ίδρυση μιας κοινωνίας χαρακτηριζόμενης από πλουραλισμό⁴⁸, ο σεβασμός της γλωσσικής πολυμορφίας έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Τούτο προκύπτει από το ότι η Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 3, ΕΕ, πρέπει να σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της. Η αρχή του σεβασμού της γλωσσικής πολυμορφίας έχει εξάλλου ρητώς καθιερωθεί με τον χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴⁹ και με τη Συνθήκη για τη θέσπιση Συνάγματος της Ευρώπης⁵⁰. Η αρχή αυτή αποτελεί ειδική έκφραση του συστατικού πλουραλισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

36. «Η πατρίδα μου είναι η πορτογαλική γλώσσα». Η περιφέρεια αυτή ρήση του Pessoa⁵¹, που επαναλήφθηκε από πολλούς ανθρώπους των γραμμάτων, όπως είναι ο Camus⁵², εκφράζει καλά τον σύνδεσμο που μπορεί να υπάρχει μεταξύ της γλώσσας και του αισθήματος ότι ανήκει κανείς σε ένα έθνος. Η γλώσσα δεν αποτελεί μόνο ένα λειτουργικό μέσο κοινωνικής επικοινωνίας. Αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της προσωπικής ταυτότητας και, ταυτόχρονα, θεμελιώδες στοιχείο της εθνικής ταυτότητας⁵³.

37. Κατά τη γνώμη μου, το γλωσσικό καθεστώς των οργάνων της Ένωσης δεν πρέπει να θεωρείται χωριστά από το πλαίσιο αυτό και από την αρχή αυτή. Το εν λόγω καθεστώς εγγυάται συγκεκριμένα ότι αναγνωρίζονται τα γλωσσικά δικαιώματα των ατόμων που έχουν *απευθείας* πρόσβαση στα θεσμικά όργανα της Ένωσης. Το καθεστώς αυτό απορρέει από την ειδική φύση των σχέσεων που συνδέουν την Ένωση με τους πολίτες της. Πρέπει συνεπώς να θεωρηθεί άμεση έκφραση της γλωσσικής πολυμορφίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπώς, συνιστά θεμελιώδη θεσμικό κανόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

38. Βεβαίως, από το καθεστώς αυτό δεν μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη μιας απόλυτης αρχής ισότητας των γλωσσών στην Ένωση.

45 — Αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1985, 137/84, Mutsch (Συλλογή 1985, σ. 2681, σκέψη 11), και της 24ης Νοεμβρίου 1998, C-274/96, Bickel και Franz (Συλλογή 1998, σ. I-7637, σκέψη 13).

46 — Αποφάσεις που παρατέθηκαν στην υποσημείωση 45, Mutsch, σκέψη 16 και Bickel και Franz, σκέψη 16.

47 — Απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 1989, C-379/87, Groener (Συλλογή 1989, σ. 3967, σκέψεις 19 και 23).

48 — Αυτή είναι μια από τις θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, που παρατέθηκε στην υποσημείωση 20.

49 — Το άρθρο 22 του χάρτη αυτού ορίζει ότι «η Ένωση σέβεται την πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία».

50 — Το άρθρο 3, παράγραφος 3, του νομοθετήματος αυτού ορίζει ότι η Ένωση «σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας και μεριμνά για την προστασία και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς».

51 — «A minha pátria é a língua portuguesa» (B. Soares, ψευδώνυμο του F. Pessoa, Livro do Desassossego, Λισαβόνα, 1931-1932).

52 — Λέγεται ότι ο Camus είπε: «Ναι, έχω μια πατρίδα και αυτή είναι η γαλλική γλώσσα».

53 — Έτσι εξηγείται το γιατί η Κοινότητα απέκτησε ένα ενιαίο νόμισμα ενώ είναι απίθανο η Ένωση να υιοθετήσει μια κοινή γλώσσα (υπό την έννοια αυτή, De Witte, B., «Language Law of the European Union: Protecting or Eroding Linguistic Diversity?», *Culture and the European Union*, Oxford University Press, Οξφόρδη, 2004).

Όπως προκύπτει από την προπαρατεθείσα απόφαση Kik κατά ΓΕΕΑ, οι αναφορές στη χρήση των γλωσσών στην Ευρωπαϊκή Ένωση που περιέχονται στη Συνθήκη, «δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αποτελούσες την έκφραση μιας γενικής αρχής του κοινοτικού δικαίου που εξασφαλίζει σε κάθε πολίτη το δικαίωμα να συντάσσεται στη γλώσσα του, σε όλες τις περιπτώσεις, οτιδήποτε μπορεί να επηρεάσει τα συμφέροντά του»⁵⁴. Υπάρχουν συγκεκριμένα περιπτώσεις στις οποίες το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να εφαρμοστεί. Οι περιπτώσεις αυτές όμως δεν μπορεί παρά να είναι περιορισμένες και πρέπει κάθε φορά να δικαιολογούνται. Εν πάση περιπτώσει, τα θεσμικά και τα λοιπά όργανα της Ένωσης οφείλουν να τηρούν την αρχή της γλωσσικής πολυμορφίας.

B — Εφαρμογή στην υπό κρίση περίπτωση

39. Στην υπόθεση αυτή, δεν χρειάζεται μόνο να εκτιμηθεί το συμβατό προς το δίκαιο της Ένωσης των προϋποθέσεων προσλήψεως και επιλογής εκτάκτων υπαλλήλων σε ένα όργανο της Ένωσης. Συγκεκριμένα, οι γλωσσικές απαιτήσεις όπως αυτές που αμφισβητούνται εν προκειμένω μπορούν να επιβληθούν είτε βάσει του γλωσσικού καθεστώτος που επιλέγεται για την εσωτερική λειτουργία ενός οργάνου είτε βάσει της φύσεως των προς κατάληψη θέσεων. Θεωρώ όμως ότι κατά την ανάλυση του προβλήματος τα δύο αυτά είδη δικαιολογίας πρέπει να διακρίνονται προσεκτικά. Επομένως, επιβάλλεται μια προκαταρκτική εξέταση του νομικού καθεστώτος που αφορά τη χρήση των γλωσσών στα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης.

1) Το γλωσσικό καθεστώς των θεσμικών και των λοιπών οργάνων της Ένωσης.

40. Από τις σκέψεις που προηγήθηκαν και αφορούν το εφαρμοστέο δίκαιο, προκύπτει σαφώς ότι η αρχή του σεβασμού της γλωσσικής πολυμορφίας της Ένωσης επιβάλλεται ως θεμελιώδης απαίτηση έναντι του συνόλου των θεσμικών και των λοιπών οργάνων της Ένωσης. Ωστόσο, η απαίτηση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί απόλυτη. Πρέπει να γίνουν δεκτοί περιορισμοί στην πράξη, προκειμένου να συμβιβαστεί η τήρηση της αρχής με τις επιταγές του θεσμικού και διοικητικού βίου. Οι περιορισμοί αυτοί όμως πρέπει να είναι περιορισμένοι και δικαιολογημένοι. Εν πάση περιπτώσει, δεν μπορούν να θίξουν την ουσία της αρχής που επιβάλλει στα θεσμικά όργανα τον σεβασμό και τη χρήση όλων των επίσημων γλωσσών της Ένωσης.

41. Για να αξιολογηθεί το βάσιμο των περιορισμών που μπορούν να επιβληθούν στην αρχή αυτή, πρέπει να ληφθεί υπόψη το πλαίσιο στο οποίο οι περιορισμοί αυτοί πρέπει να εφαρμοστούν. Συγκεκριμένα, ο ακριβής καθορισμός του περιεχομένου μιας τέτοιας αρχής εξαρτάται από τα οικεία θεσμικά ή λοιπά όργανα, τις περιστάσεις της επίμαχης περιπτώσεως και τα αντιφατικά συμφέροντα που πρέπει να ληφθούν υπόψη σε μια τέτοια περίπτωση.

42. Συναφώς, θεωρώ ότι μπορούν να διακριθούν τρεις διαφορετικές περιπτώσεις.

⁵⁴ — Σκέψη 82 της προπαρατεθείσας στην υποσημείωση 2 αποφάσεως Kik κατά ΓΕΕΑ (η υπογράμμιση δική μου).

43. Είναι σαφές ότι η αρχή του σεβασμού της γλωσσικής πολυμορφίας απαιτεί την υψηλότερη προστασία στο πλαίσιο των επικοινωνιών μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των υποκειμένων της Ένωσης. Στην περίπτωση αυτή, συγκεκριμένα, η εν λόγω αρχή συνδέεται με μια θεμελιώδη δημοκρατική αρχή, την τήρηση της οποίας διασφαλίζει το Δικαστήριο⁵⁵. Η αρχή αυτή απαιτεί κυρίως τα υποκείμενα δικαίου της Ένωσης, τα κράτη μέλη και οι Ευρωπαίοι πολίτες να έχουν εύκολη πρόσβαση στα νομοθετικά κείμενα της Ένωσης και στα θεσμικά όργανα που παράγουν τα κείμενα αυτά. Μόνο μια τέτοια πρόσβαση μπορεί να προσφέρει στους πολίτες της Ένωσης την ικανότητα να μετέχουν αποτελεσματικά και σε συνθήκες ισότητας στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης⁵⁶. Επομένως, στο πλαίσιο της άσκησης των δικαιωμάτων συμμετοχής που εμπίπτουν στην ιδιότητα του ευρωπαίου πολίτη, ο σεβασμός της γλωσσικής πολυμορφίας δεν μπορεί να προσκρούει σε τεχνικές δυσχέρειες τις οποίες ένα αποτελεσματικό θεσμικό όργανο μπορεί και πρέπει να υπερβαίνει.

44. Τα δικαιώματα αυτά επεκτείνονται και στις σχέσεις μεταξύ των πολιτών και της διοίκησης. Στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών, είναι σημαντικό οι ενδιαφερόμενοι, τα κράτη μέλη και οι πολίτες να μπορούν να κατανοούν το θεσμικό ή άλλο όργανο με το οποίο έρχονται σε επαφή. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού 1, παραμένει ισχύουσα η αρχή ότι η γλώσσα επικοινωνίας πρέπει να είναι

εκείνη του ενδιαφερομένου⁵⁷. Ωστόσο, δεν αμφισβητείται ότι, στο πλαίσιο αυτό, τα γλωσσικά δικαιώματα των ενδιαφερομένων υπόκεινται σε ορισμένους περιορισμούς στηριζόμενους στις διοικητικές ανάγκες. Έτσι, μπορεί να γίνει δεκτή σε ορισμένες περιπτώσεις η χρήση μιας γλώσσας διαφορετικής από εκείνη των ενδιαφερομένων, αν προκύπτει ότι παρασχέθηκε η δυνατότητα στους ενδιαφερομένους να λάβουν γνώση της θέσεως του οικείου θεσμικού οργάνου⁵⁸. Συναφώς, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι διάδικοι δεν θεωρούνται απλώς πρόσωπα εμπίπτοντα στη δικαιοδοσία ενός κράτους μέλους, κατά την έννοια του άρθρου 2 του κανονισμού 1, αλλά ενδιαφερόμενα πρόσωπα με προσόντα που έχουν τις γνωστικές και υλικές ικανότητες να μπορούν να είναι επαρκώς πληροφορημένα⁵⁹.

45. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Συμβούλιο μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 290 ΕΚ, να μεταχειριστεί κατά τρόπο διαφορετικό τις επίσημες γλώσσες. Αφενός όμως, η επιλογή του Συμβουλίου πρέπει να είναι πρόσφορη και αναλογική σε σχέση με την αρχή της γλωσσικής πολυμορφίας⁶⁰. Αφετέρου, η επιλογή αυτή δεν μπορεί να συνεπάγεται αδικαιολόγητες διακρίσεις μεταξύ των ευρωπαίων πολιτών.

46. Από τις δύο αυτές πρώτες περιπτώσεις, πρέπει να διακριθεί το καθεστώς της εσω-

55 — Απόφαση της 29ης Οκτωβρίου 1980, 138/79, *Roquette Frères* κατά Συμβουλίου (Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 313, σκέψη 33).

56 — Υπό την έννοια αυτή, το άρθρο 21, παράγραφος 3, ΕΚ προβλέπει ότι «κάθε πολίτης της Ένωσης δύναται να απευθύνεται γραπτώς σε οποιοδήποτε από τα όργανα ή τους οργανισμούς που αναφέρονται στο παρόν άρθρο [...] σε μια από τις αναφερόμενες στο άρθρο 314 γλώσσες, και να παίρνει απάντηση στην ίδια γλώσσα».

57 — Απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 1992, T-79/89, T-84/89 έως T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 και T-104/89, *BASF κ.λπ. κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1992, σ. II-315, σκέψεις 54 και 55), και απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Φεβρουαρίου 1998, C-263/95, *Γερμανία κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1998, σ. I-441, σκέψη 27).

58 — Βλ. μεταξύ άλλων, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Ιουλίου 1994, T-77/92, *Brighina κατά Επιτροπής* (Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. I-A-25 και II-97, σκέψεις 16 έως 19), καθώς και απόφαση Κικ κατά ΓΕΕΑ, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 2, σκέψεις 92 έως 94.

59 — Απόφαση Κικ κατά ΓΕΕΑ, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 2, σκέψεις 88 και 89.

60 — Απόφαση Κικ κατά ΓΕΕΑ, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 2, σκέψη 94.

τερικής λειτουργίας των θεσμικών και των λοιπών οργάνων της Ένωσης. Το γεγονός ότι η γλωσσική πολυμορφία αποτελεί τον θεμελιώδη κανόνα στο πλαίσιο των εξωτερικών διαδικασιών οφείλεται στο ότι πρέπει να γίνουν σεβαστά τα γλωσσικά δικαιώματα των υποκειμένων που έχουν πρόσβαση στα θεσμικά και στα λοιπά όργανα της Ένωσης. Η Συνθήκη και η νομολογία υπονοούν ότι η επιλογή της γλώσσας επικοινωνίας εναπόκειται στο κράτος μέλος ή στο πρόσωπο που έρχεται σε επαφή με τα θεσμικά όργανα. Αντιθέτως, στο πλαίσιο της εσωτερικής λειτουργίας των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, η επιλογή της γλώσσας εσωτερικής επικοινωνίας εμπίπτει στο πεδίο ευθύνης των εν λόγω θεσμικών οργάνων, που έχουν τη δυνατότητα να την επιβάλουν στους υπαλλήλους τους. Έτσι, από το άρθρο 6 του κανονισμού 1 προκύπτει ότι «τα όργανα της Κοινότητας δύνανται να καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής αυτού του γλωσσικού καθεστώτος στους κανονισμούς τους».

47. Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχουν δύο είδη αντιφατικών απαιτήσεων που επιβάλλονται. Αφενός, στοιχειώδεις λόγοι αποτελεσματικότητας της διοικητικής εργασίας επιβάλλουν περιορισμένη επιλογή γλωσσών εργασίας⁶¹. Είναι προφανές ότι ένα σύστημα ολοσχερούς γλωσσικού πλουραλισμού δεν μπορεί στην πράξη να το διαχειριστεί ούτε να φέρει το οικονομικό του βάρος ένα θεσμικό όργανο ή ένα όργανο με τεχνικές και εξειδικευμένες αρμοδιότητες. Αφετέρου όμως, το εσωτερικό γλωσσικό καθεστώς δεν μπορεί να μη συνδέεται καθόλου με το

καθεστώς των εξωτερικών επικοινωνιών των θεσμικών οργάνων. Η λειτουργία και η σύνδεση των οργάνων και των θεσμικών οργάνων της Ένωσης πρέπει πάντοτε να αντανakλούν τη μέριμνα διασφάλισης της γεωγραφικής και γλωσσικής ισορροπίας της Ένωσης και να τηρούν την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων⁶². Αυτό είναι επίσης το νόημα της υποχρέωσης που υπέχουν τα θεσμικά όργανα να προσλαμβάνουν σε μια όσο το δυνατόν ευρύτερη βάση μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών.

48. Όσον αφορά τον καθορισμό του εσωτερικού γλωσσικού καθεστώτος, πρέπει συνεπώς να αναγνωριστεί μια ορισμένη λειτουργική αυτονομία των θεσμικών και των λοιπών οργάνων της Ένωσης. Μια τέτοια αυτονομία καθίσταται αναγκαία για να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία τους⁶³. Κατά το Δικαστήριο, η αυτονομία αυτή αποτελεί την έκφραση μιας αρχής «που είναι συμφυής σε κάθε θεσμικό σύστημα»⁶⁴. Ωστόσο, η αυτονομία αυτή πρέπει να είναι αυστηρά πλαισιωμένη. Δεν μπορεί να ασκείται παρά μόνο εντός των ορίων που αναγνωρίζει η Συνθήκη⁶⁵. Πρέπει όμως να υπομνηστεί συναφώς ότι η Συνθήκη παρέχει στο Συμβούλιο την κύρια ευθύνη του *ορισμού* του γλωσσικού καθεστώτος των θεσμι-

61 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Jacobs στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 2 απόφαση Kik κατά ΓΕΕΑ, σημείο 63, καθώς και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Van Gerven στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 15ης Ιουνίου 1994, C-137/92 P, Επιτροπή κατά BASF (Συλλογή 1994, σ. I-2555), σημείο 43.

62 — Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 4ης Μαρτίου 1964, 15/63, Lassale κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 1045), στην οποία το Δικαστήριο αναφέρει μεταξύ άλλων «τη μέριμνα διασφάλισης της γεωγραφικής ισορροπίας που επιβάλλει το κοινοτικό πνεύμα» στο πλαίσιο του προσωπικού των Κοινοτήτων.

63 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 1981, 208/80, Lord Bruce of Donington κατά Aspreen (Συλλογή 1981, σ. 2205, σκέψη 17).

64 — Απόφαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1986, 5/85, AKZO Chemie κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 2585, σκέψη 37).

65 — Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 1991, C-213/88 και C-39/89, Λουξεμβούργο κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 1991, σ. I-5643, σκέψη 34).

κών οργάνων της Ένωσης⁶⁶. Η ευθύνη αυτή συνεπάγεται ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως, εφόσον η εκτίμηση αυτή δεν καταλήγει στο να θέσει εν αμφιβόλω την ουσία της αρχής της γλωσσικής πολυμορφίας. Αντιθέτως, τα θεσμικά και τα λοιπά όργανα της Ένωσης δεν διαθέτουν παρά περιορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως για να εφαρμόσουν το καθεστώς αυτό. Πρέπει να μπορούν να κάνουν χρήση του περιθωρίου αυτού μόνο με σκοπό να ικανοποιήσουν λειτουργικές ανάγκες της εσωτερικής οργανώσεώς τους.

49. Υπό τις συνθήκες αυτές, η επιλογή μιας ή περισσοτέρων γλωσσών της Ένωσης σε εσωτερικό επίπεδο δεν μπορεί να γίνει δεκτή παρά μόνον αν στηρίζεται σε αντικειμενικούς λόγους, που συνδέονται με τις λειτουργικές ανάγκες του οικείου οργάνου, και αν δεν συνεπάγεται αδικαιολόγητη διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των πολιτών της Ένωσης. Πρέπει να είναι σίγουρο, αφενός, ότι το επιλεγέν καθεστώς αντιστοιχεί στις ειδικές ανάγκες του οικείου οργάνου, λαμβανομένης για παράδειγμα υπόψη της ιστορίας της συστάσεώς του, του τύπου της έδρας, των αναγκών εσωτερικής επικοινωνίας ή της φύσης των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί. Πρέπει να ελέγχεται αφετέρου μήπως η επιλογή αυτή διακυβεύει την ίση πρόσβαση των πολιτών της Ένωσης στις θέσεις που προτείνουν τα θεσμικά και τα

λοιπά όργανα της Ένωσης. Συνεπώς, όλοι όσοι έχουν τις αναγκαίες ικανότητες για να ασκήσουν τα καθήκοντα που αφορούν τις προς κατάληψη θέσεις πρέπει να μπορούν να έχουν πρόσβαση και να μετέχουν, υπό τους ίδιους όρους, στις διαδικασίες προσλήψεως⁶⁷.

50. Εν πάση περιπτώσει, δεν μπορεί να γίνει δεκτή μια δικαιολογία του εσωτερικού γλωσσικού καθεστώτος που στηρίζεται στη «φύση των πραγμάτων» (*«la naturaleza de los hechos»*), όπως θεώρησε ότι μπορούσε να πράξει η Eurojust ενώπιον του Δικαστηρίου.

2) Η νομιμότητα των προϋποθέσεων προσλήψεως

51. Στις προσβαλλόμενες πράξεις, η Eurojust καθορίζει απαιτήσεις σχετικά με τις γλωσσικές γνώσεις που δεν αντιστοιχούν σε εκείνες που προκύπτουν από το άρθρο 12, παράγραφος 2, του ΚΛΠ. Διαφέρουν από αυτές είτε λόγω εύρους είτε λόγω επιπέδου των απαιτούμενων γνώσεων. Το Βασίλειο της Ισπανίας ισχυρίζεται ότι η διαφορά αυτή συνιστά, αυτή καθεαυτή, παράβαση του ΚΛΠ.

66 — Παρατηρώ συναφώς ότι η Συνθήκη της Νίκαιας, που τροποποιεί το Πρωτόκολλο περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου, καλεί το Συμβούλιο να θεσπίσει κανόνες σχετικά με το γλωσσικό καθεστώς που εφαρμόζεται στο Δικαστήριο και στο Πρωτοδικείο στο πλαίσιο του Οργανισμού του Δικαστηρίου και όχι πλέον στο πλαίσιο των κανονισμών διαδικασίας (άρθρο 64 του Οργανισμού). Εντεούθεν προκύπτει ότι οι κανόνες αυτοί θα καταστούν πρωτογενές δικαιο και κάθε τροποποίηση θα πρέπει να εγκρίνεται με ομοφωνία από το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 245 ΕΚ. Η τροποποίηση αυτή επιβεβαιώνει τη σημασία που προσδίδει η Συνθήκη στις διατάξεις περί του γλωσσικού καθεστώτος και την ιδιαίτερη ευθύνη που υπέχει συναφώς το Συμβούλιο.

67 — Τούτο προκύπτει επίσης από τον συνδυασμό των άρθρων 15 και 21 του χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προστατεύουν, αφενός, το δικαίωμα κάθε πολίτη της Ένωσης να έχει πρόσβαση στις θέσεις και στις διαδικασίες προσλήψεως που οργανώνει η Ένωση και, αφετέρου, το δικαίωμα να μην υφίσταται δυσμενή διάκριση λόγω, ιδίως, της γλώσσας.

52. Ο ισχυρισμός αυτός όπως έχει διατυπωθεί δεν μου φαίνεται βάσιμος. Συγκεκριμένα, η κοινοτική νομολογία δεν απαγορεύει ένα θεσμικό ή άλλο όργανο της Ένωσης να καθορίζει επαγγελματικές απαιτήσεις, συνδεδεμένες κυρίως με τη γνώση των γλωσσών, που να είναι πιο αυστηρές από εκείνες που αντιστοιχούν στις ελάχιστες προϋποθέσεις που θέτει το ΚΛΠ⁶⁸. Ωστόσο, πρέπει οι πρόσθετες αυτές απαιτήσεις να είναι δικαιολογημένες⁶⁹. Με άλλα λόγια, οι απαιτήσεις αυτές πρέπει να ανταποκρίνονται σε ένα θεμιτό σκοπό και να είναι αναλογικές προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

53. Ενώπιον του Δικαστηρίου, η Eurojust διατυπώνει δύο είδη δικαιολογίας.

α) Η δικαιολογία που αφορά τη γλώσσα εργασίας.

54. Κατά τη Eurojust, οι απαιτούμενες ικανότητες είναι αναγκαίες για να μπορούν οι υποψήφιοι που θα προσληφθούν να επικοινωνούν μεταξύ τους στα πλαίσια του οργάνου. Δικαιολογούνται από την ανάγκη καλής γνώσης των γλωσσών εργασίας της Eurojust.

55. Δεν υπάρχει αμφιβολία, κατά τη γνώμη μου, ότι η επιλογή μιας γλώσσας εσωτερικής

επικοινωνίας μπορεί να είναι αναγκαία για να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία των θεσμικών και λοιπών οργάνων της Ένωσης⁷⁰. Η επιλογή αυτή φαίνεται τόσο πιο θεμιτή όσο το οικείο όργανο αποτελεί μια εξειδικευμένη δομή διαθέτуща περιορισμένους πόρους. Ωστόσο, για να επιτευχθεί αυτός ο θεμιτός σκοπός, η απαίτηση μιας *σωρευτικής* γνώσης δύο *ειδικών* γλωσσών της Ένωσης για όλες τις επίμαχες θέσεις, εξαιρουμένων των θέσεων του υπολόγου και του βιβλιοθηκονόμου/αρχαιοθέτη, δεν φαίνεται να είναι πρόσφορη. Για να διασφαλιστεί η καλή επικοινωνία στο εσωτερικό του οργάνου, η καλή γνώση μιας και μόνο κοινής γλώσσας φαίνεται να αρκεί. Εφόσον όλοι οι υπάλληλοι του οργάνου αυτού έχουν καλή γνώση της εν λόγω γλώσσας, είναι προφανές ότι η απαίτηση μιας δεύτερης γλώσσας εργασίας δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με επίκληση λόγων εσωτερικής επικοινωνίας.

56. Διευκρινίζω ότι τούτο δεν αποκλείει ωστόσο το να μπορεί ένα όργανο να επιλέγει να έχει διάφορες γλώσσες εργασίας. Η επιλογή αυτή όμως πρέπει να καθορίζεται και να δικαιολογείται σαφώς από τις ειδικές λειτουργικές ανάγκες του οργάνου αυτού, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της πολυμορφίας του προσλαμβανόμενου προσωπικού. Η χρησιμοποίηση διαφόρων γλωσσών στο εσωτερικό των υπηρεσιών του θεσμικού οργάνου μπορεί να δικαιολογήσει τη γνώση μιας από αυτές τις γλώσσες εργασίας. Στην περίπτωση αυτή ωστόσο φαίνεται ότι αρκεί να απαιτείται η *εναλλακτική* γνώση των γλωσσών αυτών. Εν πάση περιπτώσει, η απαίτηση της *σωρευτικής* γνώσης διαφόρων γλωσσών δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από

68 — Βλ., απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1989, 108/88, Cendoya κατά Επιτροπής (Συλλογή 1989, σ. 2711, σκέψη 24), και απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 2003, T-73/01, Πασιπάς κατά Επιτροπής των Περιφερειών (Συλλογή Τπ.Τπ. 2003, σ. I-A-207 και II-1011, σκέψη 85).

69 — Βλ., υπό την έννοια αυτή απόφαση Lassale κατά Κοινοβουλίου, παρατεθείσα στην υποσημείωση 62.

70 — Βλ. σημείο 47 των παρούσων προτάσεων.

τις ανάγκες εσωτερικής επικοινωνίας και δεν μπορεί να αντιστοιχεί παρά μόνο στη βούληση να παρασχεθεί ευνοϊκό καθεστώς σε ορισμένες γλώσσες της Ένωσης. Πρέπει όμως να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 290 ΕΚ, η αρμοδιότητα διαφορετικής μεταχείρισης των επίσημων γλωσσών της Ένωσης ανήκει αποκλειστικά στο Συμβούλιο, το οποίο πρέπει να την ασκεί τηρώντας την αρχή της γλωσσικής πολυμορφίας.

57. Εν προκειμένω, τα σημεία στα οποία περιλαμβάνεται η απαίτηση σωρευτικής γνώσης δύο ειδικών γλωσσών της Ένωσης στις προσκλήσεις υποβολής υποψηφιοτήτων που αφορούν τον υπεύθυνο προστασίας των δεδομένων, τον νομικό, τον γραμματέα διοίκησης, τον εμπειρογνώμονα πληροφορικής και τον υπεύθυνο Τύπου φαίνονται σαφώς δυσανάλογα. Δεν μπορούν να δικαιολογηθούν με τον σκοπό και μόνο της διασφάλισης της εσωτερικής επικοινωνίας εντός του οργάνου.

58. Όσον αφορά την απαίτηση σχετικά με την ικανοποιητική γνώση της αγγλικής για τη θέση του υπολόγου, η απαίτηση αυτή θα μπορούσε να γίνει δεκτή αν η επιλογή της αγγλικής ως γλώσσας εργασίας είχε σαφώς καθοριστεί και δεόντως δικαιολογηθεί. Οι παρατηρήσεις όμως που κατέθεσε στο Δικαστήριο η Eurojust δεν είναι σαφείς. Άλλοτε προκύπτει ότι επελέγη μία και μόνο γλώσσα εσωτερικής επικοινωνίας, χωρίς όμως να διευκρινίζεται σαφώς ποια είναι αυτή η γλώσσα⁷¹, άλλοτε φαίνεται να αποτελούν τις γλώσσες εσωτερικής επικοινωνίας του οργάνου οι δύο γλώσσες που απαιτούνται στις προσκλήσεις υποβολής υποψηφιοτήτων⁷². Ούτε ο εσωτερικός κανονισμός της

Eurojust περιέχει εξάλλου σχετικές διευκρινίσεις. Εφόσον η Eurojust δεν καθόρισε ούτε δικαιολόγησε σαφώς την επιλογή μιας ή περισσότερων γλωσσών εργασίας, η προβαλλόμενη δικαιολογία πρέπει επίσης να απορριφθεί στη περίπτωση αυτή.

59. Επομένως, μένει να εξετασθεί η άλλη δικαιολογία που προέβαλε η Eurojust για να υπερασπισθεί τη νομιμότητα των προσβαλλομένων πράξεων.

β) Η δικαιολογία που αφορά τη φύση των καθηκόντων

60. Η Eurojust ισχυρίζεται επίσης ότι οι γλωσσικές αυτές απαιτήσεις συνδέονται με τα καθήκοντα που σχετίζονται με τις διάφορες επίμαχες θέσεις.

61. Πρέπει να γίνει δεκτό ότι η φύση των προτεινομένων καθηκόντων μπορεί να δικαιολογεί την καλή γνώση μιας γλώσσας διαφορετικής από τη γλώσσα εσωτερικής επικοινωνίας του οργάνου. Ωστόσο, ένα μέτρο που θεσπίζει γλωσσικές απαιτήσεις ευρύτερες από εκείνες που προβλέπει το ΚΛΠ δεν μπορεί να θίγει μια θεμελιώδη αρχή όπως η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Επομένως, οι γλωσσικές απαιτήσεις που επιβάλλονται λόγω της φύσεως της θέσης πρέπει να συνδέονται αυστηρά με

71 — Σημεία 49 και 65 του υπομνήματος αντικρουόμενων.

72 — Σημεία 13 και 28 του υπομνήματος ανταπαντήσεως. Τούτο προκύπτει επίσης εμμέσως από τις παρατηρήσεις που κατέθεσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Eurojust.

τις προς κατάληψη θέσεις και δεν πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα να διακυβεύεται η απαίτηση γεωγραφικής πολυμορφίας του προσωπικού της Ένωσης.

62. Όσον αφορά την πρώτη από τις προϋποθέσεις αυτές, πρέπει να εξετασθεί αν οι επιβαλλόμενες γλωσσικές απαιτήσεις έχουν αναγκαία και άμεση σχέση με τα προτεινόμενα καθήκοντα. Σε περίπτωση που δεν αποδειχθεί η σχέση αυτή, οι απαιτήσεις αυτές πρέπει να θεωρηθούν ότι συνεπάγονται διάκριση εις βάρος των υπηκόων της Ένωσης που έχουν τις αναγκαίες ικανότητες, κατά την έννοια του άρθρου 12 του ΚΛΠ, για να καταλάβουν τις προκηρυχθείσες θέσεις. Ανεξάρτητα μάλιστα και από το κριτήριο της ιθαγένειας, μια τέτοια δυσμενής διάκριση στηριζόμενη στη γλώσσα μπορεί να αποτελέσει αδικαιολόγητο φραγμό για την πρόσβαση στην προτεινόμενη θέση.

63. Όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, πρέπει να ελεγχθεί μήπως οι επιβαλλόμενες απαιτήσεις θίγουν υπερβολικά τον σκοπό διασφάλισης γεωγραφικής ισορροπίας εντός των θεσμικών και των λοιπών οργάνων της Ένωσης. Είναι σίγουρο ότι η προτίμηση που παρέχεται σε ορισμένες γλώσσες όσον αφορά τις επαγγελματικές απαιτήσεις παρέχει πλεονέκτημα στους Ευρωπαίους πολίτες που έχουν ως μητρική γλώσσα μία από τις γλώσσες αυτές. Ένα τέτοιο όμως πλεονέκτημα μπορεί να συνεπάγεται έμμεσες διακρίσεις εις βάρος των λοιπών πολιτών της Ένωσης. Η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας απαγορεύει συνεπώς το να έχει μια γλωσσική απαίτηση υπαγορευόμενη από τις ανάγκες της υπηρεσίας ως αποτέλεσμα να επιφυλάσσεται η

προς κατάληψη θέση σε μία ή περισσότερες συγκεκριμένες εθνικότητες⁷³.

64. Εν προκειμένω, δεν αποδείχθηκε ότι οι επιβαλλόμενες απαιτήσεις σχετικά με τις προς κατάληψη θέσεις συνεπάγονται δυσμενείς διακρίσεις στηριζόμενες στη γλώσσα ή στην ιθαγένεια.

65. Αφενός, δεν φαίνεται να είχαν οι προσβαλλόμενες πράξεις αποτρεπτικό αποτέλεσμα έναντι των Ευρωπαίων πολιτών που δεν έχουν μητρική γλώσσα μία από τις γλώσσες που απαιτούν οι προσβαλλόμενες πράξεις. Αντιθέτως, από τα προσκομισθέντα στοιχεία φαίνεται να προκύπτει μια ισορροπημένη αντιπροσώπευση των διαφόρων εθνικοτήτων στο πλαίσιο των διαδικασιών προσλήψεως και στο εσωτερικό του οικείου οργάνου.

66. Αφετέρου, είναι αληθές ότι η Eurojust δεν παρέσχε πολύ εκτενείς εξηγήσεις όσον αφορά τον δεσμό που θα μπορούσε να υπάρχει μεταξύ εκάστου των οικείων καθηκόντων και των αντιστοίχων γλωσσικών απαιτήσεων. Συναφώς, περιορίστηκε στο να κάνει λόγο για «σιωπηρούς» λόγους που απορρέουν από την περιγραφή των προτεινόμενων καθηκόντων. Οι λόγοι αυτοί έγκεινται, μεταξύ άλλων, στην ανάγκη διατηρήσεως διαρκών σχέσεων με πρόσωπα και οργανισμούς εκτός οργάνου, τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο, και στην ανάγκη να διαθέτει κανείς ταχέως πρόσφορα μέσα εργασίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να υπομνησθεί ότι στα όργανα της Ένωσης

73 — Απόφαση Lassalle κατά Κοινοβουλίου, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 62.

πρέπει να αναγνωρίζεται ορισμένη αυτονομία για τον καθορισμό της φύσης των λειτουργικών αναγκών τους. Εντεύθεν προκύπτει ότι μόνον ο προδήλως απρόσφορος χαρακτήρας των επιβαλλομένων απαιτήσεων μπορεί να επηρεάσει τη νομιμότητα των προσβαλλομένων πράξεων. Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Βασίλειο της Ισπανίας δεν προσκόμισε κανένα συγκεκριμένο στοιχείο που να μπορεί να δημιουργήσει αμφιβολίες για το λυσιτελές των γλωσσικών γνώσεων που απαιτούνται για την άσκηση των προτεινόμενων καθηκόντων.

67. Έστω και αν, στην περίπτωση αυτή, η δικαιολογία μέσω της γλώσσας εσωτερικής επικοινωνίας δεν αρκεί για να αποδείξει το βάσιμο των επιβαλλομένων απαιτήσεων, δεν μπορεί να απορριφθεί μια δικαιολογία στηριζόμενη στη φύση των καθηκόντων. Στον βαθμό που η έλλειψη νομιμότητας των γλωσσικών απαιτήσεων που θέτουν οι προσκλήσεις υποβολής υποψηφιοτήτων της Eurojust δεν αποδείχθηκε, θεωρώ ότι πρέπει να απορριφθούν οι λόγοι που προβλήθηκαν κατ' αυτού του τμήματος των προσβαλλομένων πράξεων

3) Η νομιμότητα των προϋποθέσεων επιλογής

68. Το να απαιτείται ένα τμήμα των εγγράφων που είναι αναγκαία για την υποβολή των υποψηφιοτήτων να αποστέλλεται στα αγγλικά αποτελεί προσβολή του κανόνα ότι οι ιδιώτες δικαιούνται να απευθύνονται στα θεσμικά και στα λοιπά όργανα της Ένωσης σε μία από τις επίσημες γλώσσες της επιλογής τους. Ο κανόνας αυτός επιβάλλεται στη Eurojust δυνάμει του άρθρου 2 του κανονισμού 1, που κατέστη εφαρμοστέος

στη Eurojust με το άρθρο 31 της αποφάσεως Eurojust⁷⁴.

69. Επομένως, πρέπει να τεθεί το ερώτημα αν η προσβολή αυτή μπορεί να δικαιολογηθεί. Η κατάσταση στην οποία τελούν οι υποψήφιοι που ανταποκρίνονται σε πρόσκληση υποβολής υποψηφιοτήτων δημοσιευθείσα από όργανο της Ένωσης δεν μπορεί να συγκριθεί με εκείνη των πολιτών που απευθύνονται στα θεσμικά όργανα στο πλαίσιο της δημοκρατικής συμμετοχής στη ζωή της Ένωσης. Η αίτησή τους εντάσσεται σε μια οργανωμένη διαδικασία επιλογής και συνδέεται άμεσα με την άσκηση συγκεκριμένων καθηκόντων. Υπό τις συνθήκες αυτές, η επίμαχη απαίτηση μπορεί να δικαιολογηθεί αν, αφενός, συνδέεται άμεσα με τις ικανότητες που είναι αναγκαίες για την κατάληψη των προκηρυσσομένων θέσεων και αν, αφετέρου, δεν συνιστά υπερβολική προσβολή εννόμων συμφερόντων των προσώπων που μπορεί να είναι ενδιαφερόμενοι.

70. Τούτο σημαίνει ότι δεν μπορεί να δικαιολογηθεί, εν πάση περιπτώσει, με επίκληση λόγων που αφορούν τις συνθήκες οργανώσεως και διαχειρίσεως της διαδικασίας επιλογής. Δεν μπορεί να αποκλεισθεί ένα πρόσωπο από μια διαδικασία προσλήψεως αποκλειστικά και μόνο για πρακτικούς λόγους. Ένας τέτοιος αποκλεισμός θα συνιστούσε προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος προσβάσεως στην εργασία των οικείων προσώπων. Αντιθέτως, είναι δυνατό να απαιτηθεί από έναν υποψήφιο για θέση σε όργανο της Ένωσης να αποδεικνύει, με την πράξη υποβολής υποψηφιοτήτων, ότι διαθέτει ορισμένες από τις ικανότητες που

74 — Βλ. σημείο 30 των παρούσων προτάσεων.

είναι αναγκαίες για να καταλάβει την οικεία θέση.

71. Τούτο συμβαίνει βεβαίως με τις προσκλήσεις στις οποίες η άριστη, εμπεριστατωμένη ή ικανοποιητική γνώση της αγγλικής γλώσσας αποτελεί μέρος των προσόντων που απαιτούνται για την κατάληψη των προσφερομένων θέσεων. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να αποδειχθεί η σχέση μεταξύ της υποχρέωσης συντάξεως της πράξης υποβολής υποψηφιότητας στα αγγλικά και των επιβαλλόμενων επαγγελματικών απαιτήσεων. Επιπλέον, σε κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο παρέχεται η δυνατότητα να γνωρίζει τις απαιτήσεις αυτές με τη δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής υποψηφιότητας σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης. Τέλος, οι υποψήφιοι διατηρούν το δικαίωμα να διαβιβάσουν την πράξη υποβολής υποψηφιότητας και στη γλώσσα της δημοσίευσης της προσκλήσεως υποβολής υποψηφιότητων. Επομένως, η προσβολή των γλωσσικών δικαιωμάτων των οικείων προσώπων είναι περιορισμένης εκτάσεως και, εν πάση περιπτώσει, δικαιολογείται από τα σχετικά με τις οικείες θέσεις καθήκοντα..

72. Ωστόσο, παραμένει μια περίπτωση στην οποία οι προϋποθέσεις αυτές δεν φαίνεται να τηρήθηκαν. Η πρόσκληση υποβολής υποψηφιότητων για τη θέση του βιβλιοθηκονόμου/αρχαιοθέτη προβλέπει ότι τα έγγραφα σχετικά με την πράξη υποβολής υποψηφιότητας πρέπει να διαβιβαστούν στα αγγλικά. Ωστόσο, δεν περιέχει καμία ρητή διευκρίνιση όσον αφορά τα γλωσσικά προσόντα. Κατά συνέπεια, δεν αποδεικνύεται η σχέση μεταξύ των προτεινομένων καθηκόντων και της απαιτήσεως κοινοποιήσεως της πράξεως στα αγγλικά. Βεβαίως, μπορεί να συναχθεί από άλλο κριτήριο επιλογής που προβλέπει η πρόσκληση, σύμφωνα με το οποίο απαιτείται «εμπεριστατωμένη γνώση των πηγών

της βασικής νομικής τεκμηρίωσης [...] για το αγγλοσαξωνικό σύστημα δικαίου», ότι η γνώση της αγγλικής γλώσσας είναι αναγκαία. Από τίποτα όμως δεν προκύπτει ότι είναι αναγκαίο να επικοινωνεί κανείς και να γράφεται στα αγγλικά για να ασκεί τα καθήκοντα της οικείας θέσης.

73. Ελλείψει διευκρινίσεων σχετικά με τις γλωσσικές γνώσεις που απαιτούνται για την οικεία θέση, είναι αδύνατον να γνωρίζουμε αν η επικρινόμενη απαίτηση είναι δικαιολογημένη. Κατά συνέπεια, θεωρώ ότι είναι παράνομη η προϋπόθεση που αφορά τη σύνταξη στα αγγλικά των εγγράφων υποβολής υποψηφιότητας η οποία αναγράφεται στην πρόσκληση υποβολής υποψηφιότητων για τη θέση του βιβλιοθηκονόμου/αρχαιοθέτη.

IV— Συνέπειες της προτεινομένης λύσεως

74. Το Βασίλειο της Ισπανίας ζητεί από το Δικαστήριο να ακυρώσει μερικώς τις προσβαλλόμενες πράξεις. Κατόπιν των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτό το αίτημα αυτό.

75. Ωστόσο, με τη νομολογία του που αφορά διαγωνισμούς για υπαλλήλους και εκτάκτους υπαλλήλους⁷⁵, το Δικαστήριο φαίνεται να μεριμνά πάντα για τη συνεκτική μη όχι μόνο του συμφέροντος της νομι-

75 — Βλ. σημείο 30 των παρούσων προτάσεων Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 1983, 144/82, Detti κατά Δικαστηρίου (Συλλογή 1983, σ. 2421, σκέψη 33), και της 6ης Ιουλίου 1993, C-242/90 I: Επιτροπή κατά Albaní κ.λπ. (Συλλογή 1993, σ. I-3839, σκέψεις 13 και

μότητας και των συμφερόντων των αδικαιολόγητα απορριφθέντων υποψηφίων, αλλά και των συμφερόντων των υποψηφίων που έχουν ήδη επιλεγεί και στους οποίους ουδέν μπορεί να προσαφθεί. Για τον λόγο αυτό, έχει δεχθεί ότι το μη σύννομο ενός διαγωνισμού προσλήψεως δεν συνεπάγεται αυτόματως την ακύρωση του συνόλου των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού αυτού.

76. Μια τέτοια λύση μου φαίνεται ότι επιβάλλεται εν προκειμένω. Στην περίπτωση που το Δικαστήριο επιλέξει να ακολουθήσει τις παρούσες προτάσεις, πρέπει να διευκρινίσει ότι η μερική ακύρωση της προσκλήσεως υποβολής υποψηφιοτήτων που αφορά τη θέση του βιβλιοθηκονόμου/αρχαιοθέτη δεν μπορεί να συνεπάγεται τη θέση εν αμφιβόλω του διορισμού που έχει ήδη επέλθει βάσει της δημοσιευθείσας προσκλήσεως.

V — Πρόταση

77. Κατόπιν των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφασίσει ως εξής:

- 1) Ακυρώνει την πρόσκληση υποβολής υποψηφιοτήτων που δημοσίευσε η Eurojust για τη θέση του βιβλιοθηκονόμου/αρχαιοθέτη, καθόσον απαιτεί τα έγγραφα που αφορούν την κατάθεση των υποψηφιοτήτων να έχουν συνταχθεί και να διαβιβαστούν στα αγγλικά.
- 2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.